

PhD Аубакирова К.К., магистрант Ыхтиярова А.Ж.

Қызылординский университет имени Қорыт Ата, Қазақстан

Шеттілі сабақтарында мобильді қосымшаларды пайдалану

Білім беру процесі оған әртүрлі акт және smart технологияларының белсенді енгізілуіне байланысты белгілі бір өзгерістерге ұшырады. Бүгінгі таңда әлемде 5,11 миллиард бірегей смартфон пайдаланушылар бар, бұл өткен жылмен салыстырғанда 100 миллионға (2 %) көп. Техникалық прогреске қарай мобильді құрылғылар жаңа техникалық мүмкіндіктерге ие болады, жеке деректерді беру кезінде жылдамдық пен қауіпсіздік артады. Ұялы телефондар, смартфондар, планшеттер адамдардың сандық өмірінің негізгі құрамдас бөлігі болып табылады.

Мобильді құрылғылар деп мобильді желілерде және Wi-Fi технологиясында жұмыс істеуді қолдайтын операциялық жүйемен (мысалы, iOS, Android, Windows Phone және т.б.) жұмыс істейтін ықшам портативті құрылғылар деп түсіну керек. Мобильді құрылғыларға тән белгілер-бұл шағын өлшем, қолданудың қарапайымдылығы, байланыс пен интернеттегі жұмыс, компьютерлер мен ноутбуктермен үйлесімділік, ұзақ жұмыс уақыты, жылдам қосу және өшіру. Ұялы құрылғылардың таралуымен әртүрлі мобильді қосымшалардың танымалдылығы артады [1].

"Шет тілі" пәніне келетін болсақ, мобильді оқыту бағдарламаларын қолдану "оқытылатын шет тілін меңгерудің қол жеткізілген деңгейін жетілдіруге қызығушылықты қалыптастыру үшін негіз құруға көмектеседі, оның ішіндеөзін-өзі бақылау және бағалау" [6].

Ағылшын тілін оқытуды зерттеу көрсеткендей, мұндай оқыту әрдайым техникалық құралдарды қолданумен байланысты болды. Мысалы, лингафон кабинеттері кеңінен қолданылды, олардың көмегімен сіз шетелдік сөйлеудің әртүрлі дағдыларын игере аласыз: тілдік қарым-қатынас, сөйлеу мәдениеті, тыңдау, оқу, ауызша сөйлеу, тіл грамматикасы және бай лексиканы қалыптастыру. Техникалық құралдар сабақта ана тілінің сөйлеуін жаңғырту

мақсатында қолданылады. Тілді оқытуға арналған компьютерлік құралдар – оқу бағдарламалары, электронды сөздіктер және т. б. айтарлықтай танымал болды. Шет тілдерінде аудио және видео курстарды қолдану кең таралған [5].

Шет тілін үйрену мақсатында мобильді қосымшаларды қолдану студенттерге әртүрлі оқу-әдістемелік кешендерге және қосымша материалдарға үнемі қол жеткізуге мүмкіндік береді. Мобильді құрылғыларды шет тілін оқыту процесіне интеграциялау бірқатар маңызды артықшылықтарға ие:

- кез келген жерде және кез келген уақытта оқу материалдарына еркін қол жеткізу;

- қосымша материалдар мен құрылғыларды пайдаланбай, сөйлеу әрекетінің көптеген аспектілерін, соның ішінде тыңдауды үйрету үшін мобильді бағдарламаларды пайдалану мүмкіндігі;

- иллюстрациялармен және мультимедиялық эффектілермен материалды жарқын ұсыну;

- аяқталған тапсырмаларды Автоматты және жедел тексеру, бұл студенттерге үлгерімі туралы ең маңызды ақпаратты алуға мүмкіндік береді, бағдарламалар автоматты түрде қателерді талдайды және оларды жою үшін тиісті жағтыңуларды ұсынады;

- қазіргі уақытта өте танымал болып саналатын өнімді қашықтықтан оқыту мүмкіндігі, бұл оқытуды көпшілікке қол жетімді етуге мүмкіндік береді, мысалы, мүмкіндігі шектеулі студенттер, негізгі оқу орнынан алыс жерде тұратын студенттер, күндізгі сабақтарға үнемі қатыса алмайтын ересек студенттер сияқты оқушылар үшін;

- шет тілдерін оқыту саласындағы ең жаңа әзірлемелердің бірі бола отырып, мобильді қосымшалар, әдетте, қазіргі лексикалық материалда жасалады, ағылшын тілінің соңғы тілдік және сөйлеу үрдістерін көрсетеді [4].

Күн сайын шет тілдерін үйренуге арналған мобильді қосымшалар танымал бола бастады. Олар шет тілдерін оқыту процесінің тиімділігін арттыруда үлкен әлеуетке ие және студенттердің кең тобын шет тілін оқыту процесін едәуір жақсартуға, оның жаңа жақтарын ашуға және көп уақытты қажет ететін

процестен қызықты процеске айналдыруға арналған. Мобильді қосымшалар дәстүрлі оқыту әдістерінен айтарлықтай артықшылықтарға ие: бұл дербес іс-әрекетті қарқындату, оқытуды дараландыру, танымдық белсенділікті және оқытуды ынталандыруды арттыру [2].

Ақпараттық қоғам эволюциясының қазіргі кезеңінде шет тілдерін оқытудағы мобильді қосымшалардың рөлі туралы айта отырып, оларды қолдану студенттерді түпнұсқа материалмен қамтамасыз етуге, мотивацияны арттыруға және тілдік кедергіні жоюға, жекелендіруге және икемді етуге көмектеседі. Оқыту, оқытуды ойын-сауықпен үйлестіруге, ақпарат алмасуды жандандыруға және кері байланысты жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Бірнеше мобильді қосымшаларды зерттей отырып, біз шет тілі сабағында ақпараттық-білім беру ортасын құруға көмектесетін келесі мобильді қосымшаларды бөлдік. Бұл қосымшалардың 4+ жас шектеулері бар, олар кез-келген шет тілін білуге арналған, ақылы немесе тегін нұсқасы бар, барлық операциялық жүйелерде жұмыс істейді.

1. LearningApps.org (<https://learningapps.org>) - интерактивті модульдердің көмегімен оқыту немесе өз бетінше оқу процесін қолдауға арналған тегін сервис. Пайдаланушылар қол жетімді модульдерді қолдана алады, оларды өзгерте алады және ұсынылған конструктор мен шаблондарды қолдана отырып жаңа модульдер жасай алады. Интерактивті тапсырмалар пәндік санаттар бойынша құрастырылған. Сайттың орыс, ағылшын, неміс, француз, испан, итальян және басқа да тілдерде нұсқалары мен тапсырмалары (модульдері) бар.

Бірқатар қызмет қосымшалары келесі жұмыс түрлерін жасауға мүмкіндік береді:

- корреляция және сәйкестік тапсырмалары;
- мультимедиялық мазмұнды қоса алғанда, бірнеше таңдау;
- бейнефрагменттерге тапсырмалар-ендірмелері бар бейнематериал;
- мультимедиялық мазмұны бар бірнеше таңдау тапсырмалары (викторина);
- уақыт таспасы;

- дұрыс тәртіпті орнатуға арналған тапсырмалар [3].

2. Kahoot (<https://kahoot.com>) - онлайн-викториналар, тесттер мен сауалнамалар құруға арналған сервис. Бұл бағдарламаны дидактикалық мақсаттарда тиімді пайдалануға болады. Оқушылар мұғалім жасаған тесттерге планшеттерден, ноутбуктерден, смартфондардан, яғни Интернетке қол жетімді кез-келген құрылғыдан жауап бере алады.

Kahoot-та жасалған тапсырмалар оларға фотосуреттер мен бейнеклиптерді қосуға мүмкіндік береді. Викториналардың, тесттердің орындалу қарқыны әр сұрақ үшін уақыт шегін енгізу арқылы реттеледі. Дұрыс жауаптар мен жылдамдықты көрсету үшін мұғалім қойған сұрақтарға ұпайларды енгізе алады. Тақтаны мұғалімнің компьютерінің мониториянда көре аламыз. Тестілеуге қатысу үшін студенттер жай ғана қызметті ашып, мұғалім өз компьютерінен беретін PIN-кодты енгізуі керек. Оқушы өз құрылғысында дұрыс жауапты таңдай алады. Опциялар геометриялық фигуралармен ұсынылған. Бұл қызметті пайдалану студенттерден кері байланыс алудың жақсы тәсілі болуы мүмкін.

3. Quizlet (<https://quizlet.com>)-флеш-карточкалар мен түрлі санаттағы (тілдер, мәдениет, математика, география және т.б.) оқыту ойындарын жасауға және қолдануға арналған тегін онлайн-сервис. Бұл қосымшаның негізі-sets (sets) – сөздер тізімі, әртүрлі ұғымдардың, суреттердің немесе сипаттамалы фотосуреттердің тізімі. Quizlet сөздерді үйренудің алты әдісін ұсынады. Олардың төртеуі – оқу ("Flashcards", "Learn", "Speller", "Test"), екеуі-ойын ("Scatter", "Gravity"). Олардың әрқайсысын қысқаша қарастырайық.

* Flashcards-сөздерді білу және есте сақтау тәсілі. Бұл режимде электрондық карталарды айналдыруға, аударуға, араластыруға, тыңдауға болады; қиын сөздерді (жұлдызша) белгілеңіз; қиындық деңгейін таңдаңыз және т. б.

* Learn-зерттелген сөздерді бекіту тәсілі. Бұл режимде жүйе, мысалы, анықтаманы ұсынады, ал пайдаланушы терминді енгізуі керек. Қателіктер жіберілген сөздер жиі пайда болады. Фразаларды тыңдау функциясы да бар.

* Speller-сөздерді бекіту, тыңдау мен емлені дамыту тәсілі. Дикторды тыңдағаннан кейін сіз естіген сөз/сөз тіркесін теруіңіз керек. "Replay audio" түймесін басып арқылы сіз тағы да тыңдай аласыз.

* Тест-тапсырмалардың төрт нұсқасын қамтитын зерттелген сөздердің ассимиляция дәрежесін тексеру әдісі: written, marching, multiple choice, true/false. Тестті басып шығару болады.

* Scatter-бұл матчты тез табуға бағытталған жаттығу ойыны. Ойыншының алдында шашыраңқы карталар бар (кейбіреулерінде сөздер жазылған, басқаларында – олардың анықтамалары/аудармасы).

* Gravity-бұл тетриске ұқсайтын жаттығу ойыны. Астероидтар жоғарыдан төменге түседі. Астероидтардың ішінде анықтамалар жазылған.

4. Popplet (<http://popplet.com>) - ментальді карталарды жасауға мүмкіндік беретін сервис. Оның көмегімен мәтін, суреттер элементтер қосуға болады;

* YouTube және Vimeo бейнелерін қосыңыз;

* әр элементтің түстерін және картаның фонын тұтастай өзгертіңіз;

* картаны бірлесіп өңдеу;

* картаны сурет немесе pdf файлы ретінде сақтау;

* бір картамен бірлесіп жұмыс істеу (бұл тармақ оқушылар үшін ыңғайлы болып табылады: топтарда жұмыс істей отырып, олар бірлесіп бір Ментальді карта жасай алады).

Мобильді құрылғыларды қолдана отырып, шет тілін үйрену – шет тілін оқытудың қызықты, қарапайым және салыстырмалы түрдегі жаңа әдісі. Ағылшын тілін оқыту бұл процестің тұрақты болатындығын білдіреді, сәйкесінше мобильді қосымшаларды қолдана отырып, қазіргі студенттер мен мұғалімдердің қолында болатын гаджеттерді қолдана отырып, оқытудың сапасы мен қарқындылығын арттырудың жақсы перспективасы болып табылады, сондықтан Quizlet, Learningapps, Kahoot, Popplet қосымшаларын шет тілі сабақтарында қолдануға болады. Сабақ барысында мобильді қосымшаларды қолдану студенттерге эмоционалды стрессті азайтуға,

шаршауды жеңілдетуге көмектеседі, олардың қызығушылығы артады, оң көзқарас байқалады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Дендев Б. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: монография / под ред. Б. Дендева. – М. : ИИТО ЮНЕСКО, 2013. – С. 320.

2. Думачев Л.Л., Смолина Л.В. использование мобильных приложений для развития иноязычных лексических навыков обучающихся в неязыковом вузе // Международный студенческий научный вестник. – № 1. – 2017.

3. Канцур А.Г., Мосина М.А. Потенциал сервиса LearningApps.org в языковом образовании // Новые технологии в образовательном пространстве одного и иностранного языков: Матер. V Междунар. науч.-практ. конф. – Пермь: Изд-во Перм. политех. ун-та, 2013. – С. 63–69.

4. Проничева Ю.В. Интеграция мобильных приложений в процесс обучения иностранному (английскому) языку: преимущества, недостатки, перспективы развития: статья // [Без названия сборника]. – [Без места издания], 2014.

5. Самохина Н.В. Использование мобильных технологий при обучении английскому языку: развитие традиций и поиск новых методических моделей // Фундаментальные исследования. – 2014. – № 6–3. – С. 591–595.

6. Федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования (ФГОС ООО) от 29.12.2014. [Электронный ресурс]. – URL: <http://base.garant.ru/55170507>